JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Zaturdag 9 Julij.** **N°. 54.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is ***zestig duiten*** voor de ***vijf woorden***, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Benoemingen.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot eersten kommies op het bureau van den assistent-resident van Benkoelen, tevens notaris en vendumeester aldaar, *W. Schminke*, thans kommies op het kantoor van den resident der Padangsche Bovenlanden.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Pasoeroean, *M. S. van Bulderen*, ambtenaar op non-aktiviteit, laatstelijk derde kommies ter algemeene sekretarie.

GESTELD:

Tijdelijk ter beschikking van den assistent-resident van Krawang, *F. J. von Jett de Bruijn*, gewezen kommies op het residentie-kantoor te Tjandjoer (Preanger Regentschappen),

BIJ DE SUB-KOMMISSIE VAN ONDERWIJS.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, als leden:
te Cheribon, dr. *J. K. van den Broek*, en
te Probolingo (Bezoekie) *J. H. Tobias*.

Op verzoek, eervol, als sekretaris, te Probolingo (Bezoekie), *J. B. Westenberg*.

BENOEMD:

Tot lid, te Cheribon, *W. A. Jellinghaus*.
Tot lid, tevens sekretaris, te Probolingo (Bezoekie) *J. M. Admiraal*.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens ziekte, uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, de kapitein der infanterie *H. J. van Leleijveld*.

BENOEMD:

Tot adjoint bij den generalen staf, de tweede luitenant der artillerie *E. H. W. Ubbens*, met bepaling dat hij *à la suite* van het wapen der artillerie zal gevoerd worden.

BEVORDERD:

Tot espirant-intendant, de adjudant-onderofficier *J. A. van Boven*, van het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling; — met bepaling dat hij dienst zal doen als adjoint bij den generalen staf, en mitsdien *à la suite* gevoerd worden bij de militaire administratie.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Tot *Tweede Luitenants*:
De sergeanten *J. Janssens*, *J. J. de Rochemont* en *P. J. F. L. van der Meer*, allen van het wapen der artillerie.

GEPLAATST:

Bij de geneeskundige dienst ter Westkust van Sumatra, de officier van gezondheid der tweede klasse *F. A. Rothe*, thans te Batavia.

Bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid der derde klasse *P. J. Frank*, thans te Batavia.

OVERGEPLAATST:

Bij de geneeskundige dienst ter Westkust van Sumatra, de officier van gezondheid der tweede klasse *M. Th. Reiche*, thans te Batavia.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Banjoemaas, de officier van gezondheid der tweede klasse *P. Berliner*, thans ter Westkust van Sumatra.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Nias, de officier van gezondheid der derde klasse *F. L. Rohder*, thans te Banjoemaas.

Advertentien.

Met referte tot het besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-generaal over Nederlandsch-Indië dd. 30 Junij jl. no. 2, opgenomen in de Javasche Courant van den 2 dezer no. 53, brengt de directeur generaal van financien ter kennis dat de aanvregen ter bekoming van gouvernements wissels *Franco* aan zijne directie behooren te worden ingediend, met *duidelijke* opgave van de som, den koers en van den persoon, ten wiens name de wissel moet worden gesteld.

De directeur der middelen en domeinen herinnert dat de belasting op slaven, over het loopende jaar moet worden voldaan *voor ultimo September* aanstaande; zullende tot ontvangst dezer belasting voor zoo veel de residentie Batavia betreft, met uitzondering van zon- en feestdagen, dagelijks worden gevaceerd ten kantore van den algemeenen ontvanger te *Weltevreden*.

Vertrek van de Landmail gedurende het Jaar 1853.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, gedurende 1853, zal plaats hebben als:

In	de maand	Julij	op	10	»	26	»	»	»
»	» »	Augustus	»	9	»	24	»	»	»
»	» »	September	»	8	»	25	»	»	»
»	» »	October	»	10	»	26	»	»	»
»	» »	November	»	9	»	26	»	»	»
»	» »	December	»	11	»	27	»	»	»

terwijl die schepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordend pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst aftewachten van het stoomschip van Hongkong.

De brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden:

a. voor zoo veel betreft de brieven voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., daags vóór het vertrek der stoomschepen naar Singapore, 's namiddags ten 1 ure.

b. voor zoo veel aangaat de brieven voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op denzelfden tijd.

BATAVIA, 22 *April* 1853.

De Directeur voornoemd,
DE VEER.

De assistent-resident van Buitenzorg maakt bekend, dat op Woensdag den 3den Augustus aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, ten zijnen kantore. openbaar uitbesteding zal gehouden worden van eenige leveringen, werkzaamheden en transporten, gedurende 1854, voor het civiel-departement aldaar, als:

1° Van het beslaan van alle gouvernements postpaarden in de afdeeling Buitenzorg. gerekend op een getal van 173 en van 8 postpaarden op de station Tjisjawar, in de residentie Preanger Regentschappen.

2° Van het onderhoud van ... die bij de posterij aldaar in gebruik zijn.

3° Van de leverancie van gras en padie, ten behoeve der posterijen, als op de stations:
a. Toegoe, Tjiseroa, Gadok en Wangong, gerekend op 32 paarden.
b, Tjiloar, gerekend op 32 paarden.
c, Tjibinong, » » 32 »
d. Tjimangies, » » 32 »
e. Van padie aan 45 paarden, op de station Buitenzorg.

4° Van de levering van voeding aan de gevangenen, kettinggangers en dwangarbeiders te Buitenzorg, gerekend op een getal van ongeveer 100 koppen daags, bestaande uit rijst en zout naar genoegen, om den anderen dag een vierde pond gedroogde visch of even zooveel versch dan wel gedroogd rund- of karbouwen vleesch (dingding), en een weinig groenten, waaronder uijen en spaasche peper, zullende de aannemer tevens verpligt zijn, maandelijks bij deze levering te verstrekken, negen bottels katjang olie, tot verlichting der gevangenissen; zonder daarvoor eenige kosten in rekening te mogen brengeu.

5° Van den aanvoer van zout van Batavia naar Buitenzorg. gerekend op p. m. 500 koijangs (welke hoeveelheid echter niet verbindende is), en den daaraan verbonden verpligten afvoer van koffij, van daar naar Batavia, uit den oogst van 1854.

Vendutien.

Op Maandag, 11 Julij. voor het huis van den chinees *Tjoa Kimsoey*, in de chinesche Kamp, van diverse bij wege van executie-achterhaalde goederen, waaronder eene menigte lijnwaden, houtwerken, enz.

Op Dingsdag 12 Julij, door *E. S. Voute*, voor het sterfhuis van den heer *C. A. de Jong*, op Jacatra, van diverse meubelen, paarden, karbouwen. enz.

Op Woensdag 13 Julij, voor het commissiehuis van *Vaupel & co.* van diverse lijnwaden, 50 kisten fransche wijn, 1 kist papier en schrijfbehoeften, 3 kisten galanterien, en étagèrevoorwerpen, enz.

Op Donderdag 14 Julij, voor het commissiehuis van gebr. *Roselje en co.* van een partijtje rhijnwijn, bij kleine kavelingen, diverse ijzerwaren, kramerijen, aardewerk, kinderspeelgoed, gemaakte manshemden, ganzen pennen, schilderijen, manilla sigaren, no. 2 extra.

En

Tegen 4 pCt. vendusalaris. van diverse beschadigde goederen.

Op Vrijdag 15 Julij, voor de pakhuizen van de heeren *B. Sanier, Suermondt en co.* door *John Pryce en co.* van diverse goederen.

En

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor rekening van wien zulks zoude mogen aangaan, van een factuur fransche goederen, alhier aangebragt met het fransche schip Sophie Cèsard, kapitein *Duhamel*, bestaande uit fraaije mahoniehouten meubelen enz., enz.

Al deze goederen zullen zonder ressrve verkocht worden, en zijn Woensdag en Donderdag te voren. voor een ieder te bezigtigen,

Op Zaturdag 16 Julij, in het locaal der Beurs, voor rekening van belanghebbenden, van eenige onafgeloste pandgoederen.

Nagelaten Boedels.

De Weeskamer te Soerabaya roept de bekende en onbekende schuldeischers in de boedels van wijlen *N. A. Bunnemeijer*, *J. H. Oswald*, *N. van Elten* en *J. Jochems* op, ten einde op Zaturdag 30 Julij a. s., 's morgens ten 9 ure, ter vergaderzaal dier kamer, tegenwoordig te zijn bij de aflegging van rekening en verantwoording van het door haar in opgemelde boedels gevoerd beheer.

Vertrekkende Personen.

Van Maanen èn familie.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 4 tot en met den 7 Julij 1853.

HOTEL DER NEDERLANDEN. A. H. Neijssel, van de reede. — H. Wipff, van idem. — J. Kramp, van idem. — Verbrug, van idem. — C. J. Fos, van idem. — A. W. L. Koops, van idem. J. H. Bunnick, van idem. — R. A. Ogterop, van Samarang. — W. Brongers, van Batavia.

ROTTERDAMSCH HOTEL. L. J. van Asperen, van de reede. — P. van Wijhe, van idem. — J. H. A. de Ruuk, van idem. — H. F. Valentini, van idem, — F. van Pestel, van idem. — J. L. K. van der Hlijden, van idem.

MARINE HOTEL. J. B. Baak, van de reede. — O. van Slooten, van idem. — P. M. van der Haak, van idem. — Muller, van idem. — B. A. van der Kieft, van idem. — Baron van Boecop, van idem. — F. Hugenholtz. van Samarang. — C. C. Boumeester, van Soerabaya.
van Weltevreden.

BATAVIA.

Heden morgen ten 8 ure stoomde Z. M. stoomschip *Botavia*, gekommandeerd door den luitenant ter zee der 1ste klasse *J. J. van der Moore* de reede op, komende van Singapore en medebrengende de Landmailberigten loopende tot 23 Mei 1853.

Zoo veel de tijd het doorbladeren van dezelven vergunde, ontwaarden wij dat zij niet van zeer belangrijken aard zijn. Omtrent dat wat ons op het oogenblik het naaste aan het hart ligt: *den staat der rust in het Moederland*, wordt niets ongunstigs medegedeeld.

Aangaande den uitslag der verkiezing der tweede kamer, waaromtrent voorzeker bij onze lezers eene groote belangstelling heerscht, bieden wij. in het bijvoegsel van dit No. een tabel aan, die hen denzelven het duidelijkste zal doen kennen, ontbrekende ons den tijd om op heden in eenige mededeelingen van andere nieuwsberigten te treden, als alleen de vermelding nog, dat het Z. M. behaagd heeft den schout bij nacht *E. G. van der Plaat*, thans kommandant van Z. M. zeemagt en inspecteur der marine in Oost-Indie, te benoemen tot Vice-Admiraal.

— Wij vernemen dat van den 24sten Junij tot 5 dezer in de Wester Ommelanden van Batavia 27 personen door de Cholera zijn aangetast, waarvan 6 bezweken zijn.

— Men berigt van Pattie dd. 5 dezer.

In eene dessa in de afdeeling Koedoes, Residentie Japara, had onlangs het volgende ongelukkig voorval

---

DE KÂDRAAIJER. (*vervolg.*)

Het kind verdween. ANNETTE echter, weder ten leven ontwaakt, voelde op nieuw al hare bekommeringen en stamelde: » Hemel, wanneer de schuit.... te laat kwam!" En toen zij voelde hoe hare voeten van het aandringende water werden natgemaakt, riep zij: » zie, LOUIS, hoe de zee wast! Och, gij hadt wel gelijk, arme vriend! Het is vruchteloos; wij moeten sterven." — » De weg van Penhareng hier naar is niet ver," merkte de kâdraaijer aarzelend aan. — » Gij denkt derhalve, dat men ons zal kunnen redden?" vroeg ANNETTE op nieuw. die met de ligtgeloovigheid der vrees zich aan deze hoop vastklemde. » O. wanneer gij het zegt, dan is het waar, LOUIS! want gij kent de ... beter dan iemand hier in den omtrek. Zie toch! Is dat niet het zeil der schuit, wat daarginder komt?"

... wees op een wit punt, dat zich van de zijde der zee aan den ingang der grot vertoonde. MARZOU schudde het hoofd, klemde zich vast aan de rots, en drukte het meisje aan zijn hart. Het witte punt naderde snel; ANNETTE gaf een gil van schrik; want zij herkende eene ontzettelijke golf, die alle anderen bestreek. De golf ... aan den ingang. doorbrak dezen brullend, wierp zich in de grot, en vulde die tot aan het gewelf. MARZOU ... zich medegemaakt, maar zijne handen hielden zich krampachtig aan de vooruitstekende rotspunten; de golf zonk weder terug, en LOUIS bleef zwevende boven den afgrond met ANNETTE achter. Deze had, bedwelmd van den schok, hare armen van den hals haars minnaars losgemaakt; hij trachtte haar hooger op te brengen, en zocht haar moed in te boezemen; het doodsgevaar had hem al zijne geestkracht teruggegeven. Bemoedigd door zijne woorden, hield ANNETTE zich krampachtig aan de wanden der rots vast, om der terugkeerende golf weêrstand te kunnen bieden. Eenige oogenblikken laug moesten beiden een vreesselijken, wanhopigen strijd doorstaan. Opgeheven door iedere golf, bedwelmd en bijna verstikt, schepten zij tusschenbeide slechts adem, om een nieuwen aanval weêrstand te kunnen bieden; en reeds begonnen hunne krachten te bezwijken, toen de stem van JAUMIC zich andermaal door de rotsspleet liet hooren. » Houd u nu goed!" riep het kind: » daar is dikke PIET al!"

De gedaante eener sloep, die met de golven worstelde, vertoonde zich inderdaad in onduidelijke omtrekken; zij bleef echter op eenigen afstand van den ingang. en de voerder van het vaartuig riep hen woorden toe. die in het gebruis der golven versmoorden.

» Wat zegt hij?" vroeg ANNETTE. — » Hij zegt," antwoordde het kind, » dat hij niet digt bij de grot durft komen, want anders wordt zijne schuit aan splinters geslagen." — » Om 's Hemels wil, stout gewaagd om Christenen te redden!" riep de kâdraaijer. — » Het is onmogelijk," herhaalde JAUMIC: » er is te veel zee; het vaartuig kan zelfs daarginder niet lang blijven." — » Dan komt het op een waagstuk aan!" riep MARZOU. die zich tot een groot besluit opwekte. » Houd u vast aan mijnen hals, NETTE, en beveel uwe ziel aan God!"

Naauwelijks had hij dit gezegd, of eene ontzaggelijke golf kwam binnen dringen. Hij liet het steunpunt los, dat hem tot dusver gehouden had: ANNETTE gaf een luiden gil, en beiden werden door het water verslonden. Maar zoo als de kâdraaijer had vooruitgezien, bragt het terugwijken der golf hen de grot uit. Dikke PIET meende iets in de branding te ontdekken; hij strekte zijnen riem uit. haalde MARZOU tot zich, en trok hem met het onmagtige meisje in zijne schuit.

4.

Toen ANNETTE weder bij zichzelve kwam, zag zij zich in haars vaders huis, omringd door buurvrouwen, die, onder voorwendsel van haar op te passen, waren toegesneld, en haar weldra met vragen bestormden. Allen wilden weten, hoe het meisje in de grot van Castelli met den kâdraaijer was bijeengekomen, en hoe de vloed hen had kunnen verrassen. ANNETTE kon dit verhoor slechts ontwijken, door eene zwakte voor te wen-

plaats, dat echter de zigtbare blijken draagt van de bijzondere geneeskracht bij den Javaan.

Een jongen van ongeveer 10 jaren, viel, nadat hij klappers geplukt had, in het afdalen halverwege uit den boom, met het ongelukkig gevolg, dat hij met zijn regterbil op een naast den boom regtop staand dor stuk hout viel, dat onmiddelijk in den buik tot aan de ribben doordrong en bij de omkanteling van den jongen afbrak. De omstanders willende het stuk hout er uit trekken, slaagden daarin slechts gedeeltelijk, dewijl het hout ook in het lijf gebroken was, zoodat het ter helfte daarin bleef zitten.

Nadat het drie volle dagen aldus gezeten had, kwam dit ongeval ter oore van den heer resident, die daarvan kennis gaf aan den plaatselijken geneesheer doctor *H. Hijmans*. Deze begaf zich onverwijld naar de plaats van het voorgevallene en onderzocht de wond. Volgens ZEd. oordeel bleef er niets over, dan door middel van de buiksnede te beproeven, het vreemde ligchaam te verwijderen: deze operatie werd dan ook onmiddelijk bewerkstelligd met dat gelukkig gevolg, dat hij spoedig door de gemaakte opening een stuk hout te voorschijn bragt van ruim 8,5 duim (Rijnl.) lengte en bijna 1 duim diameter. Het ongeval is reeds voor eene maand voorgevallen en verblijdend is het, den jongen thans hersteld te zien. Vele notabelen ingezetenen en eene talrijke menigte Javanen hebben de operatie bijgewoond en den lijder herhaalde malen, bij het leggen van het verband door den geneesheer bezocht. Het is te hopen dat de Inlander door zulke gevallen voorgelicht, den afkeer, die hier nog algemeen tegen de Europesche geneeswijze heerscht, aflegge, opdat zoodoende menig leven gespaard blijve, dat nu door zijne kortzigtigheid wordt opgeofferd.

— Men meldt ons van Pasoeroean het volgende:

Den 27 Junij ll. verliet het Nederlandsch koopvaardijschip Ternate, gezagvoerder *T. Carst Izn.*, de reede van Pasaroean, om over Batavia naar het vaderland terug te keeren. Daar het reeds meer dan drie jaren geleden is, dat deze bodem de Hollandsche kusten verliet, achten wij het niet onbelangrijk de rondzwervingen van dit schip hier kortelijk te vermelden.

De Ternate stevende in Junij 1850 van Holland regtstreeks naar Makasser, zette van daar koers naar China en begaf zich van het Hemelsche Rijk naar Batavia. Daar gekomen deed het schip eene reis naar Padang en, te Batavia teruggekeerd, werd de steven andermaal naar China gewend. Van China ging de reis naar San Francisco in Californie, en van daar naar Kema in de residentie Menado. Van laatstgenoemde plaats te Batavia teruggekeerd zijnde, werd voor de derde maal eene reis ondernomen naar China en terug naar Batavia: van waar de bodem, door de Handelmaatschappij bevracht, Samarang, Soerabaya en Pasoeroean bezocht om eene lading gouvernements producten in te nemen, en thans, gelijk gezegd is, de terugreis van Pasoeroean over Batavia naar Nederland heeft ondernomen.

De *Ternate*, metende 277 lasten, telde aanvankelijk eene bemanning van 19 Europeanen, van welke thans slechts 7 koppen over zijn. De ontbrekende 12 manschappen zullen door een dubbel getal javaansche of maleische matrozen worden vervangen, van welke reeds 17 voor de groote reis geëngageerd en aan boord zijn; terwijl de nog ontbrekende 7 inlanders te Batavia opgenomen, of wel, in de plaats daarvan 4 Europeanen geëngageerd zullen worden. [illegible] koopvaardijschip, hebbende een geheel uit javaansche matrozen bestaande ekwipaadje, met welke de reis niet alleen gelukkig is volbragt, maar welke inlandsche matrozen bovendien, als zeer geschikte zeelieden, bijzonder geprezen worden. Wij hopen dat de reis van kapitein *Carst* met de *Ternate* even gelukkig moge worden volbragt.

— Er heerscht thans in de residentie Pasoeroean groote drukte en bedrijvigheid, door het aanbrengen en opstellen van stoomwerktuigen bij de suikerfabrieken. Tot dus ver werkte geen enkele fabriek in 't Pasoeroeansche met stoom; doch is, bij de in 1851 gesloten nieuwe contracten, aan de fabrikanten de verpligting opgelegd, om stoomtoestellen bij hunne ondernemingen in werking te brengen. Reeds zijn die toestellen voor zes fabrieken aangekomen, en is het met groot genoegen, dat wij melden kunnen, dat die machinerien alle van Nederlandschen oorsprong en vervaardigd zijn in de fabriek van de heeren *van Vlissingen, van Heel* en *Derosne Cail & Co.* te Amsterdam. Deskundigen zijn onuitputtelijk in den lof over de onberispelijke bewerking dezer machines, die niet alleen voor de Engelsche niet behoeven onder te doen, maar ook gezegd worden deze te overtreffen; hoewel de prijzen dezer laatst bedoelden aanzienlijk hooger zijn. Meest alle de andere zelfs de Chinesche suikerfabrikanten, verwachten spoedig hunne stoomtoestellen van de genoemde Amsterdamsche firma, van welke een der deelgenooten, de heer *C. van Vlissingen* herwaarts is gekomen, om met den mede te Pasoeroean aanwezigen Ingenieur *Schultze* van dezelfde firma, de oprigting en in werking brenging der stoomtoestellen te leiden; voor elke fabriek is of wordt tevens een Europesche machinist uitgezonden.

NEDERLAND.

's Gravenhage 30 April. De minister van oorlog, daartoe bij koninklijk besluit van 12 April gemagtigd, heeft de bij de verschillende korpsen in reserve geplaatste lotelingen van de ligting van 1852 voor de actieve dienst op doen roepen, ten einde in den wapenhandel geoefend te worden en wel die van de infanterie voor den tijd van vier maanden, die der kavallerie en artillerie voor een jaar en van het Bataillon Mineurs en Sapeurs voor drie maanden.

— Op den 20 Mei zullen voor het Hooge Hof de pleidooijen plaats hebben in de zaak in revisie van *Jhr. R. L. Andringa van Kempenaar* tegen de erfgenamen van wijlen Z. M. koning *Willem II.*

— De gewezen President van de tweede kamer, de heer *Dullert* en de Oud-Minister van Buitenlandsche zaken, de heer van *Zuijlen van Nijevelt*, hebben deze residentie verlaten.

— *'s Gravenhage* 4 Mei 1853. Gisteren heeft de liberale verkiezings societeit te Alkmaar tot kandidaten voor de twee kamer verkozen de heeren *A. de Moraez en Mr. J. R. Thorbecke.*

— Langs den Rijnspoorweg zijn in April vervoerd geworden 28014 reizigers en de ontvangst heeft ƒ 47,603,80 bedragen.

ENGELAND.

Londen, 2 Mei. De kanselier der schatkist *Gladstone* heeft laatstleden Zaturdag de zitting van den ministerraad niet bijgewoond, uit hoofde van eene zware ongesteldheid. Men begon dien dag zoo in de city als in het West-end deswege eene groote ongerustheid te gevoelen. Gelukkig ontving men later geruststellende berigten en al is die thans zoo populaire minister nog zwaar lijdende, hij bevindt zich echter buiten alle gevaar.

— *Londen*, 3 Mei. Zoo als reeds voorzien was, is het huis der gemeenten laatstleden Maandag overgegaan tot de stemming van een der belangrijkste punten der financiele ontwerpen van den kanselier der schatkist. De kamer heeft met 323 tegen 252 stemmen een amendement verworpen, dat tegen de uitbreiding van de income-taxe in Ierland was ingebragt. Na deze gewigtige stemming is de aanneming der verschillende door dien kanselier voorgestelde nieuwigheden niet meer twijfelachtig.

— *Londen*, 5 Mei. In de laatste week van April heeft het gemiddeld getal der geboorten bedragen 852 kinderen van het mannelijk en 770 van het vrouwelijk geslacht; in de daarmede overeenstemmende weken van 1843 tot 1852, bedroeg het gemiddeld 1,446 kinderen.

— *London*, 6 Mei. In de zitting van het huis der gemeenten op eergisteren is eene nieuwe motie omtrent de zaak van *Kossuth* gedaan, die echter, even als de vorigen, zonder eenig gevolg gebleven is.

De kamer heeft daarop hare beraadslagingen over het budget hervat, doch werd daarin gestoord door eenen hoogst onwelvoegelijken uitval van den woesten en fanatieken Ierschen vertegenwoordiger de heer *Duffy*, die het ministerie beschuldigde verscheidene leden van het huis te hebben omgekocht om hare financiële plannen [illegible] woorden niet hebbende willen intrekken, werd door den President genoodzaakt, de zaal te verlaten.

De zitting is vervolgens te midden eener groote beweging opgeheven en de kamer heeft gisteren over dit voorval moeten beraadslagen.

DUITSCHLAND.

Weenen, 24 April. De voorgenomene reis van den Keizer van Oostenrijk naar de Lombardijsche provinciën is bepaaldelijk uitgesteld.

— Een socialistisch schrijver te Kiel, de heer *Alkusen*, berigt door middel der dagbladen, dat hij zich naar Amerika en wel naar het grondgebied van Venezuela wil begeven, om er eene Icarische, dat wil zeggen, Communistische republiek op te rigten en roept allen, die in zijne gevoelens deelen, op, om zich daartoe met hem te vereenigen.

— De *Triëster Courant* bevat tijdingen van Jeruzalem tot 27 Maart. Op Palmzondag was er in de kerk van het Heilige graf tusschen de Grieken en Armenianen, ten opzigte der Heilige lamp, een hevig bloedig geschil ontstaan. Verscheidenen hunner werden zwaar gewond. De Latijnen hadden daaraan geen deel genomen en hunne eeredienst stil voortgezet.

— De Duitsche Bond zal zich eerstdaags met de vereenigingen in Duitschland bemoeijen en waarschijnlijk alle diegenen oplossen, welke, hoezeer geen erkend staatkundig doel hebbende, echter tot de volkspartij schijnen over te hellen.

— Pruissische politiebeambten hebben zich naar Londen begeven om inlichtingen in te winnen omtrent de handelingen der staatkundige uitgewekenen, die met het onlangs te Berlijn ontdekte komplot in betrekking konden staan. Zij zijn thans terug en eenige bommen en congrevische vuurpijlen van hier mede genomen hebbende, zoo hebben zij bevonden, dat zij uit dezelfde bron afkomstig zijn, als die men te Londen ontdekt heeft.

— De inschrijving voor de bank van Koophandel en Nijverheid te Darmstadt, op het kantoor der *Gebroeders Bethman* te Frankfort geopend, heeft, in stede van de gevraagde 25 millioen, 106,000,250 guldens opgebragt.

— *Berlijn*, 4 Mei, 8 ure 's avonds. De Koning der Belgen en de Hertog van Brabant kwamen dezen avond alhier aan.

Ten 1/2 1 ure waren zij, na met den Hertog van Brunswijk ontbeten te hebben, van daar herwaarts vertrokken.

Aan de station te Potsdam, waar het koninklijke konvooi ten 5 ure aankwam, wachtte de koning van Pruissen hen op en omhelsde hen broederlijk. Koning *Frederik Wilhelm* trad met hen in dezelfde staatsiewagon en vergezelde hen tot Berlijn.

Aan de station nam hij afscheid van de hooge reizigers, die in hofkoetsen naar het Hotel der Belgische Legatien werden gebragt. Naauwelijks aldaar aangekomen, of de Koning van Pruissen deed zich op nieuw aanmelden om een welkomstbezoek bij den Koning der Belgen af te leggen.

Terzelfder tijd kwamen al de zich te Berlijn bevindende Pruissische Prinsen met hetzelfde doel en vertrokken, na hunne voorstelling, weder met den Koning.

Ten 7 ure is het gevolg van den koning der Belgen in British-Hotel, waar het afgestegen was, gaan middagmalen, terwijl de Koning der Belgen met den Minister van België en mevrouw de Baronesse van Nothumb in het Legatie-Hotel gedineerd heeft.

De ontvangst van het hof van Pruissen is, naar men ziet, zeer vriendschappelijk en voorkomend geweest.

Behalve de Koning, had ook Prins *Frederik Wilhelm* zoon van den Prins van Pruissen, den Koning der Belgen van Potsdam naar Berlijn vergezeld, zijnde beiden heden avond ten 7 ure weder derwaarts vertrokken.

Bekend is het dat de Koning der Belgen verzocht had van alle ceremoniën verschoond te blijven. Z. M. werd bij het uittreden van den wagon door den Generaal *von Wrangel* en den majoor Generaal *von Borke*, kommandant der stad, ontvangen, terwijl al de opperofficieren die voor de dienst des Konings gekommandeerd waren bereids Z. M. tot Potsdam te gemoet waren gegaan.

De gezant van België had zich den avond te voren naar Brunswijk begeven.

— Van *Spa*, wordt, 4 Mei, het verhaal medegedeeld van een beklagenswaardig voorval, in eene uitgegraven wordende lei-steengroef plaats gehad hebbende. Twee dagen te voren hadden de gravers, na de mijn te hebben doen springen, zich weder aan het werk begeven. Het kruid had echter slechts gedeeltelijk zijne uitwerking gedaan. De rotsmassa was enkel geschokt en een gedeelte, door de uitbarsting van een gesprongen, hing boven de hoofden der gravers. Ten zes ure deed zich een geweldig gekraak hooren en een gedeelte der rots stortte in. Twee der gravers, die daaronder werkten hadden nog den tijd om op zijde te springen, maar de derde werd er onder bedolven. Op het gerucht van dit droevig voorval kwam de mannelijke bevolking toes[illegible] midden der rollende steenen, die de redders tot twee malen toe noodzaakten de wijk te nemen, werkte men met ijver, en toen het nacht werd, bij toortslicht voort om den ongelukkige, onder den puinhoop bedolven, te bevrijden. Met den voet op den uitersten rand der rots en door een touw opgehouden, zweefde een man als het ware boven den afgrond om de werkers bij de minste schudding der steenmassa te waarschuwen. Eerst ten [illegible] ure vond men het ligchaam van den vermisten steengraver. Het was een lijk.

ZWITSERLAND.

Bern, 21 April. De laatste nota van Oostenrijk antwoord aan den Bondsraad heeft in Zwitserland geen gunstige uitwerking gehad; ook gelooft men dat dien tot dusverre geen enkel kanton zich bij den Grooten raad van Genève heeft gevoegd om de bijeenroeping van den Bondsraad te verzoeken, er thans wel het getal, dat noodig is om dien maatregel te doen nemen gevonden zal worden.

— *Bern*, 22 April. De courant van heden houdt volgende in, omtrent het oproer dat dezen morgen 4 ure uitbrak. De opstandelingen bezetteden de twee voornaamste poorten, gelijk ook het kollegie. Op de eersten alarmkreet kwamen de burgerwacht en de militie op de been. Al de toegangen naar het kollegie zijn met den degen in de hand hernomen. *Carrast* voor het kollegie door verscheidene kogels getroffen. *Perrier* werd aan zijne zijde gewond. Van alle kanten omringd en ingesloten, moesten de opstandelingen zich overgeven. De stad is in staat van beleg verklaard. Ten 8 ure was alles afgeloopen.

---

den, die haar verhinderde te spreken. Toen de buurvrouwen zagen, dat zij er toch niets konden uithalen, trok de eene na de andere af, elkander allerlei vermoedens mededeelende, die meer of minder de waarheid nabijkwamen. Annette hoorde er genoeg van, om in te zien, dat het ware van de zaak weldra bekend zou worden, indien het zulks niet reeds was, en zij sidderde bij de gedachte aan hetgeen daaruit zou kunnen ontstaan, wanneer haar vader, bij zijne terugkomst van Turbale, des anderen daags alles moest vernemen. Na het gebeurde op den vorigen dag kon zij zich niet voorstellen, dat hij van gedachten zou veranderd zijn; hij moest in hunne bijeenkomst in de grot eene ongehoorzaamheid van hare zijde zien, die hem ligt in toorn kon doen ontvlammen.

Van nameloozen angst bevangen, besloot het meisje, naar den pastoor te gaan, en dezen om raad te vragen. Zij trof den ouden priester in zijnen tuin, waar hij verkoeling zocht. Het was een dier schoone zomeravonden, wanneer zelfs de nacht nog licht blijft, en zij ontwaarde hem, terwijl hij in de groote laan op en neder wandelde, aan welker einde een zonnewijzer was opgerigt, welks cijferblad ten opschrift voerde: *Et regit et regitur.* Pastoor Lefort had van het avontuur der dochter van Goron gehoord, en was eenigzins verrast, toen hij haar zag.

» God zij gedankt! Ik dacht, dat gij zieker waart, goede Nette!" zeide de pastoor vriendelijk, » en het is mij aangenaam, dat gij na al het doorgestane reeds weder hersteld zijt. Gij komt, hoop ik, opdat ik Hem zal danken, die u in het leven heeft behouden." — » Daarom, en ook nog om iets anders, heer pastoor!" antwoordde het meisje bedeesd; » want ik ben in groote beangstheid, en gij alleen kunt mij helpen." — » Wanneer het mijn pligt niet reeds ware, zou het mij eene aangename taak zijn," gaf de oude zielverzorger ten antwoord. » Laat hooren wat gij mij te zeggen hebt!"

Annette keek in de zwak verlichte lanen van den tuin, alsof zij vreesde gehoord te worden. » Verschoon mij," zeide zij fluisterend, » ik zou liever op eene andere plaats met u spreken." — » En waar dan, kindlief?" — » In den biechtstoel." — » Op dit uur is de kerk gesloten, zoo als gij weet," merkte de pastoor aan; » en als wij in huis gaan, zal de oude Cateau u zien, en er misschien van praten. Laat ons derhalve hier blijven, mijn kind! en geloof mij. God is overal. Ik beloof u voor het overige, slechts Hij en ik zullen u hooren."

Met deze woorden had hij het meisje naar een prieel geleid, dat zich aan het einde van den tuin bevond. Hij plaatste zich in den donkersten hoek, en wees zijn biechtkind een houten bankje, waarop zij nederknielde. Eenige door het onverwachte bezoek wakker geworden vogels bewogen zich en zuchtten in de bladeren van het prieel; toen was alles stil, en men hoorde niets dan het suizen van den wind in de verte.

Annette begon thans met eene zachte stem, onder den vorm der biecht, het verhaal van hetgeen sedert dien morgen was voorgevallen. Zoodra eerst de eerste schaamte overwonnen was, bekende zij alles zonder terughouding en zonder iets te verzwijgen; want onwillekeurig gevoelde zij eene soort van vreugde bij spreken over eene liefde, die zij wel vaarwel zou moeten zeggen. De oude priester liet haar dit laatste smartelijke genoegen, en hoorde haar geduldig aan, zij met hare bekentenis geheel ten einde was en hield, terwijl zij in een stroom van tranen uitbarstte. Toen nam hij het woord, en bragt haar, niet in den toon des verwijts, maar in dien van zachtzinnig beklag, alle gevaren eener doellooze neiging onder het oog, die zoowel door de openbare meening als door den wil haars vaders misprezen werd. Ten slotte betoogde hij haar de dringende noodzakelijkheid eener scheiding, die zij reeds zelve vermoed had, zoowel wegens hare eigene goeden naam, als wegens de veiligheid van M[illegible] zou. Er bleef nog slechts over, om deze noodzakelijkheid Marzou zelf te doen inzien. Dit nam de pastoor op zich. Hij prees het meisje wegens haren stap, drukte haar op het hart om de beproeving met moed te wederstaan, en liet haar gaan, zoo al niet genezen, ten minste versterkt.

FRANKRIJK.

Men schrijft van Toulouse, 23 April, dat in den namiddag van den vorigen dag, met eene buitengewone staatsie, de doop aan het nieuw geboren kind van Don Enriques van Bourbon was toegediend. Na de godsdienstige plegtigheid naar huis keerende, strooide de Spaansche prins handenvol zilvergeld onder de uit nieuwsgierigheid op de been gekomene menigte, dat door haar zonder de minste ongeregeldheid werd opgeraapt.

— De *Pays* verhaalt, dat het aanwezen van sprinkhaaneijeren in de omstreken van Boghaz (Algerie) ontdekt zijnde, door den opperbevelhebber een algemeen korvee gelast was geworden. Aangevoerd door een officier van het binnenlandsch bureau, begrepen de Arabieren al spoedig het doel en 2000 hunner zijn gedurende 20 dagen bezig geweest om die in den grond beslotene eijeren uit te graven. 25.640 kilogrammen eijeren zijn door hen vernield en alzoo men rekent dat 56.780 eijeren op een kilogramma gaan, zoo heeft die vernieling zich over 1.435.839.200 eijeren uitgestrekt.

De sprinkhanen rigten in Afrika groote verwoestingen aan. Het dagblad, waaraan wij deze bijzonderheden ontleenen, geeft eene berekening waaruit blijkt, dat door die vernieling 87.350 centenaars graan behouden zijn gebleven.

— De particuliere, uit Afrika ontvangene berigten doen den staat van zaken aldaar als zeer gunstig voorkomen. Algemeen vond het gerucht geloof, dat verscheidene kleine expeditien naar verschillende punten in Algerie gerigt zouden worden.

— *Parijs*, 27 April. Gisteren is men in een der vleugels van de Tuilerien overgegaan tot de toewijzing van een gedeelte der verschillende werkzaamheden tot beëindiging van de Louvre. Het geldelijk bedrag dier werkzaamheden beloopt 15.827.800 fr. De toewijzing van de overigen zal mede binnen kort plaats grijpen.

— *Parijs*, 28 April. Het groote en tot vele bedenkingen aanleiding gevende staatkundige nieuws van den dag, bestaat in de weigering der vier buitengewone keizerlijke kommissarissen voor de departementen, om hunne lastgevingen regtstreeks van den minister van politie te ontvangen. De heer *de Maupas*, die heeren aan zijn ministerie ontboden hebbende om hen voor hun vertrek te raadplegen, zoo weigerden zij daaraan gehoor te geven en beriepen zich, ten einde den verkeerden indruk weg te nemen, regtstreeks op den keizer *Napoleon* heeft hunne bezwaren begrepen en bevolen, dat die lastgevingen persoonlijk door hem in den ministerraad zouden worden overhandigd. Hiervan werd den heer *de Maupas* kennis gegeven, die zich haastte die instructien, als van zijn ministerie uitgaande, aan Z. M. te doen toekomen. Doch de keizer heeft ze slechts als eenvoudige nota's willen beschouwen en gelast ze in zijn kabinet op te maken, als van hem zelven uitgaande.

Laatstleden maandag, waren die vier kommissarissen gelijk ook de ministers in de Tuilerien ontboden om de officiele overhandiging dier lastbrieven te doen plaats hebben. Doch de ongesteldheid der keizerin kwam tusschen beide, die hen deed afzeggen.

— Alhier bevindt zich een Tunisch generaal, *Ben-Ayet* genaamd, een Franschman van geboorte. Hij is eigenaar van de geheele *passage du Saumon* en bewoont het hotel van wijlen den heer *Collot* op de kaai Orsay, een der prachtigsten in deze hoofdstad. Daar heeft hij gisteren aan de ministers, de grootwaardigheidbekleeders, de gezanten en andere voorname personen een diner, dat door den grooten Chevet was toebereid en waar men zegt 25.000 fr. kostte. De wonderen der Oostersche pracht en een nachten vereenigden zich met die van het klimaat. *Ben-Ayet* leeft zoo prachtig als een sultan en is zoo rijk als *Rothschild*.

— *Parijs*, 1 Mei. Sedert het testament van *Napoleon I*, door Engeland afgestaan en in de nationale archieven neergelegd is, hebben zich verscheidene daarin gelegateerden aangemeld en de ten uitvoer brenging ten hunnen voordeele geëischt.

— *Parijs*, 3 Mei. Volgens tijdingen van Athene van 21 April lag het Fransch eskader op de reede van Salamina ten anker. Z. M. de koning van Griekenland zou het den volgenden dag bezoeken en deszelfs evolutien bijwonen.

— Men schrijft van Bordeaux dat de handelstand aldaar ijverig bezig is om de fondsen bij elkander te brengen tot de oprigting eener stoomvaartdienst op de Antilles en Vera-Cruz. Te Marseille wil men eene derde dienst naar de kust van Afrika en Brazilie oprigten, welke alsdan met die van het gouvernement zal wedijveren. Die van den Marseillaansche handelstand zal echter wel eerder gereed zijn, dan die van den Staat en er zeker veel voordeel bij behalen.

— De *legitimisten* verzekeren, dat de hertog van Nemours in den loop dezer maand zich naar Weenen zal begeven om den graaf *van Chambord* te bezoeken, welke zamenkomst afgesproken zou zijn.

Eene niet onbeteekenende daadzaak schenkt eenige waarschijnlijkheid aan die toenadering der beide takken van het huis der Bourbons. Toen, eenige dagen geleden, te Venetie een schip van stapel liep, waarbij de graaf *van Chambord* tegenwoordig was, had die vorstelijke persoon aan zijne zijde de heeren *de Bacour*, oud ambassadeur onder den koning *Louis Phillips* en *Ernest Masson*, prefect te Amiens voor 1848.

— De gedeputeerden, die sedert het begin der zitting verzocht hadden ten gehoore bij Z. M. den Keizer te mogen worden toegelaten, hebben het niet dan met vele moeite verkregen en sommigen is zelfs op hun verzoek niet geantwoord. Thans, nu de Keizer bekend heeft doen maken, dat hij met genoegen die vertegenwoordigers, die hem, voor hun vertrek over de behoeften en het verlangen hunner lastgevers wenschten te onderhouden, wilde ontvangen, is de aandrift groot om de gunst eens gehoors te genieten. Sedert het begin der week heeft de Keizer reeds aan meer dan 50 gedeputeerden gehoor verleend.

Zij prijzen ten hoogste de welwillende persoonlijke ontvangsten van Z. M., maar als het onderhoud zich tot het departement bepaalt, waartoe zij behooren, bevinden zij dat de Keizer er meer van weet, dan zij zelven. Trouwens, dit is niet te verwonderen, want, daar de namen der gedeputeerden, die in de Tuilerien worden toegelaten, vooraf bekend zijn, zoo zorgt de minister van binnenlandsche zaken het kabinet des Keizers eene duidelijke nota te doen toekomen, bevattende de departementale verlangens en behoeften, reeds door de gedeputeerden te kennen gegeven. Overigens belooft de Keizer bij die gelegenheden den verzoekers al zeer weinig.

— *Parijs*, 6 Mei. De abt *de Mezieres*, een der vicarissen van St. Philippe du Roule, bij de legimistische partij zeer hoog aangeteekend, heeft den last ontvangen om Parijs te verlaten. Om de waarheid te zeggen, wordt hij eigenlijk uit de hoofdstad verbannen. Zijn opvolger is reeds benoemd.

— Op 2 Julij zal er in het verblijf der hooge verbannenen te Londen, een treffende plegtigheid plaats hebben; op dien dag zal de hertog van *Chartres* zijne eerste communie doen. De abt *Guelleed* is reeds naar Quicklees, de verblijfplaats der hertogin *van Orleans*, vertrokken, om den jongen prins het noodige onderrigt te geven. Men gelooft dat deze godsdienstige plegtigheid vele vrienden van het huis v-n Orleans naar Engeland zal trekken.

SPANJE.

Madrid 19 April. De berigten uit die hoofdstad deelen mede, dat er beslag gelegd is op de dagbladen *Clamor publico* en *Diaria Espanol*, hetwelk als een bewijs wordt aangezien, dat, in weerwil der aan de dagbladen gegeven verzekeringen, de Minister van Binnenlandsche zaken, in niets van de vroegere officiële strengheid schijnt te willen afwijken.

— *Madrid 23 April*. H. M. de Koningin is heden van hier naar Aranjuez vertrokken, alwaar H. M. haar verblijf zal houden.

ITALIE.

— *Rome*, 12 April. Ter dezer dagen heeft de policie een huisonderzoek gedaan in de woning van zekere familie *Costa*, oorspronkelijk van Genua, maar sedert lange jaren te Rome gevestigd, alwaar zij door den handel aanzienlijke sommen won. Ten gevolge van dit onderzoek zou de ontdekking van eene groote hoeveelheid wapenen plaats gehad hebben.

— *Turijn*, 28 April. De kamer der gedeputeerden heeft gisteren met algemeene stemmen het wetsontwerp aangenomen betrekkelijk de reorganisatie van de *Barracellati* in Sardinië, eene instelling tot doel hebbende de verdediging der eigendommen en eigenaars en wier oorsprong opklimt tot een tijdstip, waarin het huis van Savoye, de heerschappij over dat eiland nog niet bezat.

— *Turijn*, 4 Mei. In de zitting der kamer van gedeputeerden heeft de heer *Berte* het verslag aangeboden der kommissie belast met het onderzoek van de wet, die magtiging verleend om 400,000 fr. te leenen aan de eigenaren der door Oostenrijk in het Milaansche in beslag genomene goederen. De kommissie heeft met algemeene stemmen, de algeheele aanneming van dat ministrieele wetsontwerp voorgesteld.

CALIFORNIE.

Men leest in de *Herald de la Sonora*.

De uitvoer van stofgoud met, de stoomschepen van San-Francisco heeft in het jaar 1852 bedragen, eene som van 45,587,803 dollars, waarvan 30.007.367 dollars naar New-York, 470,785 naar Nieuw-Orleans, 6,020.027 naar Londen, 40.000 naar Panama en 43.626 naar San-Juan de Nicaragua zijn verzonden.

In den loop van hetzelfde jaar is volgens de manifesten met zeilschepen aan stofgoud uitgevoerd voor eene waarde van 213,518 dollars, waarvan 97,907 naar Valparaiso, 22,611 naar Hongkong, 47,000 naar Kanton, 7,000 naar Shangai en 39,000 naar verschillende Chinesche havens.

De manifesten van dat jaar maken ook melding van den uitvoer aan gemunt goud voor eene waarde van 455,253 doll., waarvan 183,061 naar Hongkong, 12,000 naar Whampoa, 25,000 naar Shangai, 75,850 naar verschillende havens van China, 32,452 naar Valparaiso, 49 850 naar Manila, 4,000 naar Pinita Arenas en 71.060 naar Honohulu.

Het geheel bedrag in stof en gemunt goud in 1852 zoo met stoom- als zeilschepen uitgevoerd, beloopt dus 46,256.574 dollars, doch men kan die opgave niet als het werkelijk totaal beschouwen, alzoo verscheidene schepen de gewoonte hebben om aanzienlijke hoeveelheden goud, zonder daarvan op hunne manifesten melding te maken, uit te voeren, gelijk ook door vele reizigers stofgoud wordt medegenomen, waarvan insgelijks geene aanteekening gehouden wordt, al hetgeen gewaardeerd kan worden op 10 millioen dollars en den geheelen uitvoer van stofgoud uit Californie in 1852 op 56,000,000 dollars.

In het *Weekblad van den Boekhandel* lezen wij het volgende:

De Bisschoppen.

Ziedaar het woord van de tegenwoordige dagen. Kom waar ge wilt, in kerk of koffijhuis, in de stille huiskamer of in de gezelschapszaal, in 't hotel van den man die aan het roer van staat zit, of bij den eenvoudigen ambachtsman — overal en altijd de Bisschoppen. Groot en klein heeft er den mond vol van; consistorie- en kosterskamers stroomen vol van eene adressenteekenende menigte; hoopen van menschen verdringen zich voor boekwinkels en voor de in t' oog vallende billetten, geplakt op de muren van stad en dorp; gij kunt geen courant opnemen of uw oog schemert van advertentiën, de eene al grooter dan de andere — overal en altijd de Bisschoppen. Zou dan ons Blad van den boekhandel er geen woord over spreken? Ja, en nog eens ja; schrijver dezes acht het een' heilligen pligt.

't Is er evenwel verre af, dat dit blad, geheel en al gewijd aan de belangen van onzen handel, wagen zou een artikel te geven over de kwestie zelve. Dat zou een stap zijn geheel buiten ons gebied, een stap, hoogst laakbaar en hoogst gevaarlijk bovendien. Wij boekhandelaren als we zijn, mogen een' zelfden weg gekozen hebben in 't maatschappelijk handelsleven; toch volgen wij als op ons zelv' staande personen ieder voor zich zelf de rigting in denken en doen, die met onze individuële inzigten overeenkomt en die wij voor ons zelve meenen te kunnen verantwoorden. Die rigting, dat gevoelen eerbiedigen wij in elkander, 't zij we Protestant zijn of Katholiek, 't zij we orthodox of liberaal genoemd worden; wij laten ieder zijne vrijheid om te oordeelen, — ook over de Bisschoppen; — maar ééne zaak evenwel meenen wij verpligt te zijn elkander voor te houden en die is de vraag, in hoe verre wij allen als Boekhandelaren in de kwestie betrokken zijn?

Onze drukpers heeft, zoo als ze gewoon is in alle omstandigheden des tijds te doen, zich met de zaak nog al vrij ijverig bemoeid. Wie, die de boekenlijsten der laatste weken heeft nagegaan en de dagbladen heeft ingezien, opgevuld met aankondigingen van boekjes en brochures over den Pauselijken maatregel, zal niet erkennen, dat de Boekhandel hier te lande wakker is! Dit is in zeker opzigt een verblijdend teeken; 't is een blijk dat er gewerkt wordt, dat onze handelstand zich den geest van het oogenblik ten nutte maakt, en dat hij zijne roeping begrijpt om het publiek voor te lichten en te leiden.

Hoe jammer, dat het bij dien lof niet blijven mag! Wij hebben eene ernstige bedenking te maken die wij in gemoede ons verpligt achten, en die zonder bitterheid of scherpte, zonder de minste eenzijdigheid, maar alleen ter eere van ons edel vak en in 't belang der geheele maatschappij bedoeld wordt. Heeft de Boekhandel in de laatste dagen wel altoos bedacht, welk een magtigen invloed hij uitoefent op de stemming van 't algemeen?

Laten wij den stapel brochures eens nazien en een voor een doorbladeren: wat zal ons besluit zijn? Wij vinden in de eerste plaats een aantal degelijk geschreven stukken, van verschillende rigting wel, maar die alle den stempel dragen, dat ze voortgevloeid zijn uit een helder hoofd en een warm gemoed, en ernstig de belangrijke zaak ter harte nemende. Maar, helaas, hoe vele leggen wij er ook niet van ter zijde, waarvan wij zouden wenschen, dat ze nooit een uitgever gevonden hadden om te drukken, nooit een publiek dat ze lezen zou! En toch is dit laatste maar al te vaak gebeurd. De Boekhandel heeft zich — wij komen er rond voor uit — te schamen, dat hij ook alweder hier soms gevischt heeft in het troebele water en dat hij zulk eene hoog ernstige kwestie als de tegenwoordige op zulk eene hoogst laakbare manier gebruikt heeft tot een middel van speculatie en winstbejag. Of zal niet ieder weldenkend Protestant of Katholiek zich moeten ergeren aan die vele nietsbeduidende prullen in proza en in

---

Den volgenden morgen — het was een zondag — verwachtte zij haren vader met eene mengeling van vrees en ongeduld; maar het uur der mis naderde, zonder dat Goron of lange Lubbert verscheen. Annette begaf zich naar de kerk met een door angst benepen hart. De in zondagstooi gedoste menigte snelde van de naburige dorpen toe, en sprak van niets dan van het avontuur in de grot van Castilli. Annette kon zich niet aan de algemeene nieuwsgierigheid onttrekken dan door de wijk naar het altaar te nemen. Daar viel haar eerste blik op den kâdraaijer. Annette kende den uitslag van haar gesprek met den pastoor nog niet, en verwachtte zich niet hem aan te zien. Knielend hechtte zij hare oogen op haar gebedenboek, en trachtte hare gedachten daarop te vestigen; maar wat zij ook deed, het ging niet. Eerst toen de pastoor den kansel betrad, waagde zij het haar hoofd op te heffen. De prediker had tot tekst de woorden: » Zalig zijn zij, die weenen," en ofschoon zijne rede zoo eenvoudig en kort als naar gewoonte was, kon het meisje er toch niet naar luisteren, zonder diep getroffen te worden. Men zou gedacht hebben, dat de woorden van den ouden priester bijzonder tot haar gerigt waren; maar toen hij aan het slot zijner rede een oogenblik stil hield om den parochiekinderen een der hunnen, die op het punt stond om te vertrekken, in het gebed aanbeval, voelde Annette al haar bloed naar haar hart terugvloeijen. Zij wendde zich vol drift naar Marzou: hij zat op zijne bank zoo bleek en zoo treurig, dat zij de oogen sloot en haar gezigt in het boek verborg, dat zij in de handen hield, om hare tranen niet te laten zien. De mis eindigde, zonder dat zij kracht had gevonden om hare aandoeningen te bedwingen. Zij bleef op de zelfde plaats, in eene treurigheid verdiept, die het voorkomen van godsdienstige aandacht droeg, terwijl de kerk allengs ledig liep, en pratende groepen zich op het kerkhof en aan de haven verzamelden.

Een aantal vaartuigen waren zoo even binnengeloopen, om bescherming te zoeken voor den woedenden wind, die de zee teisterde. Nadat de visschers en boeren, die zich aan de haven verzameld hadden, de lucht bekeken en eene aanmerking op den naderenden storm gemaakt hadden, hernamen zij weder hun gesprek over het gebeurde van den vorigen avond, en lieten niet na daaraan de boosaardigste uitleggingen te geven. Lubbert, die juist aan land was gestapt, hoorde die gesprekken, zonder er in het eerst acht op te slaan; maar toen dikke Piet naar hem toetrad, en hem vertelde, hoe hij Nette en den kâdraaijer had gered, liep hij naar Goron, die juist bezig was de beide vaartuigen in veiligheid te brengen, en vertelde hem op zijne manier, wat hij zoo even gehoord had. De zeeman liet terstond zijn werk in den loop, begaf zich naar de groep der boeren, en deed nader onderzoek naar het voorgevallene. Eenige woorden waren toereikend om hem volkomen opheldering te geven. Zijne eerste vraag was, waar Marzou zich bevond.

» Gered zeg ik u!" herhaalde dikke Piet spotachtig. » Waart ge al bang, dat uwe dochter weduw zou wezen?" — » Hij is derhalve in het dorp?" vroeg Goron wederom. — » Zoo even heb ik hem in de kerk gezien."

De schipper drukte zijn noordwester vaster op zijn hoofd, knoopte zijn buis digt, en riep zijnen matroos toe: » Lange Lubbert, wij moeten den kâdraaijer dood of levend hebben!" — » Ik zal hem halen," antwoordde Lubbert, terwijl hij naar de woning van Louis toe stapte.

In dit oogenblik trad de laatste met Jaumic de deur uit; op zijnen schouder hing aan het eind van een stok een klein pakje. De schipper snelde naar hem toe, greep hem bij de hand, en trok hem in den kring der boeren.

(*Wordt vervolgd*).

rijm, die, ontstaan in een of ander heethoofd van eenige partij, of (nog erger!) in het brein van den een of anderen winstzoekenden Boekverkooper, geschreven, gedrukt, uitgegeven, opgevijzeld en verkocht worden, zonder dat men er bij bedacht heeft, hoeveel zedelijk en maatschappelijk nadeel er tegen het geldelijk voordeel van het debiet overstaat? aan die pamphletten en schotschriften, die bij duizenden over 't land verspreid worden en nergens anders toe leiden, dan tot een klein gewin voor den uitgever, maar overigens tot opruijing, verbittering en onverdraagzaamheid. Zouden ze tot eere van onzen handel hebben verstrekt, die schreeuwende advertentiën in de dagbladen, soms zelfs nog geïllustreerd met een houtneê-figuur, als een uithangbord van kwakzalverij? Zou het te verdedigen zijn in dezen tijd van spanning, dat de Boekhandel op de muren van de steden van ons anders zoo vredelievend Vaderland, met zijne billetten gisting voortplant onder de menigte, eene gisting die de gemoederen verhit en de hemel weet tot welke uitkomsten lijden kan?

Wij hebben gehoord, dat in verschillende steden de policie enkele Boekhandelaren verzocht heeft, om van hunne glazen weg te nemen de voorstellingen van godsdienstige partijzucht. Geen policie kan bij onze vrije drukpers beletten, dat het bovenvermelde uitgeven, adverteren en verkoopen van zulke verpestende prullen gebeure. Laten wij dan in ons zelven, in ons binnenste, eene policie hebben, die ons afhoudt van alle speculatiën, die den toets des gezonden verstands en gevoels niet kunnen doorstaan! Laten wij in dagen als de tegenwoordige toch voorzigtig zijn en bedachtzaam, opdat wij niet een deel op ons laden van de schuld, indien — hetgeen God verhoede! — de band van broederschap en eensgezindheid verbroken mogt worden! Laten wij wel toezien, wat onze persen verspreiden, wat onze handen verkoopen, in de overtuiging dat vooral de Boekhandel zooveél kan doen in het leiden der publieke opinie, in het leiden ten goede, indien hij de beginselen van zedelijkheid tracht voort te planten, maar ook in het leiden ten kwade, indien hij de zaden strooit van distelen en onkruid!

Onze handel, onze maatschappelijke roeping is te edel, dan dat er ligtzinnig mede gespeeld worde. Bewust van haar vermogen, schrome de drukpers niet, zich te mengen in den strijd, indien er gevoelens tegen elkander over staan, zoo als in de tegenwoordige dagen; zij doe mede, krachtig mede, maar de middelen, die zij bezigt mogen alleen waardig, eerlijk, ernstig zijn! Wanneer de Boekhandel zich zóó en zoo alléén vertoont in zijne werkzaamheid, dan mogen wij er ons hartelijk in verblijden en welke rigting wij dan ook mogen volgen, of welke zaak wij ook willen verdedigen, wij zullen er roem op kunnen dragen, dat wij met eene goede conscientie gedaan hebben, wat onze zedelijke pligt ons voorschreef.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Kultuur van de Braziliaansche of Fernambuco-Katoen.

Voor deze kultuur kieze men geene te zware leemgronden, maar integendeel ligte door tamelijk vruchtbare en met zanddeelen vermengde aarde; verheven en hellende gronden zijn die katoen soort voordeeliger dan lage beslotenen en een stand, waardoor dezelve genot kan hebben van de zeewinden is door de ondervinding bewezen, allezins van eenen gunstigen invloed te zijn op deszelfs groei en productie.

Men kan tot katoenplantagien bosch en glaga-gronden bezigen en die ook aan de stranden planten, doch men vermijde de roode kleigronden, die in den droogen tijd zich te zamen pakken, en daardoor het indringen van de wortels belet en daarenboven in groote scheuren opensplijt en de wortels der planten verbreekt.

Op bosch- of zware glaga-gronden plantende, moet dezelve alvorens van het hout en de ruigte worden ontdaan. Op eerstgemelde gronden kan men volstaan met slechts de takken der boomen te vellen en den boom van onder van de schors te ontblooten, en alsdan de takken tot bemesting van den grond verbranden, waarna men de asch over den grond uitspreidt.

De glaga-gronden vereischen echter eene meerdere toebereiding, vermits de wortels anders met meerdere krachten zouden opschieten en den groei der katoenplanten beletten, waarom deze gronden dan ook tweemaal, met 50 dagen tusschenruimte, dienen omgespit te worden.

De gronden in dezervoege bereid zijnde, omheine men dezelven met levende paggers en men plante tevens eenige takken van zwaar hout, als waroe, dadap en dergelijken, om aan die heining stevigheid te geven en de kracht der zware winden te breken.

Zulks volbragt zijnde, grave men tegen het midden der maand Januarij, op 8 voeten afstand, kleine gaten van nagenoeg eenen halven voet doorsnede, in een voet diepte; om de twintig rijen, late men er eene open om tot weg te dienen, en deze gaten, 3 à 4 dagen daarna, met aarde aangevuld zijnde, werpe men in elke derzelven van 5 tot 7 van de aan elkander gehechte katoenpitten, waarbij het tevens goed is eene handvol houtasch te strooijen op de plaatsen waar geplant is.

Binnen de week komen uit elk dezer gaten losse spruiten te voorschijn, die men 15 dagen lang laat opschieten, als wanneer men de zwaksten daarvan uit trekt en slechts 2 of 3 der sterksten groeijen laat.

Eene maand na de plaatsing dient de katoentuin van het jong ontsprongen gras en onkruid ontdaan te worden, en tevens de inboetingen te worden gedaan van zoodanige gaten, alwaar de pitten niet zijn opgekomen.

Om dubbel partij te trekken van katoen-plantagien kan men den grond tevens met ligte kruipende producten beplanten, als groene katjang, katjang kedelé, komkommers, semangka, laboe, obie-java en dergelijken, waardoor ter zelfder tijde het onkruid geweerd zal worden.

Met het begin der vierde maand April, na de planting moeten de katoenplanten worden getopt, ten einde te beletten, dat zij tot zware boomen groeijen en om dezelve meerdere zijtakken te doen schieten; men herhaalt zulks andermaal in de laatste helft van Julij en voor de derde maal neemt men de toppen van alle hoofdtakken in het midden van de maand September; daarna laat men de boomen voortgroeijen en men topt niet weder voor het begin van de maand Maart van het volgende jaar.

Vijf maanden na de planting schiet de fernambuco katoen in bloesem, dan vermits de katoen op Java onderhevig is aan plantluizen, rupsen, kever en kleine torren, die in de jonge vruchten komen en aldaar hunne eijeren leggen, waaruit als dan kleine wormen in de vrucht ontstaan, die de pitten doorvreten en de katoen geel maken, en men reeds bij ondervinding bevonden heeft dat de fernambuco en bourbonsche katoen, ofschoon ook harder van aard zijnde dan de inheemsche planten, dit echter met dezelve ook gemeen hebben, zoo is het hoogst noodzakelijk dat men hier tegen, bij de geringe kennis, die men nog maar van die plant op Java heeft, alle middelen aanwende ter beproeving, om dit ongedierte zooveel mogelijk af te weren. en als zoodanige komen in de eerste plaats in aanmerking het bestrooijen van de planten met asch van hout, alang-alang of padie-stroo, alle welke bekend zijn voor vele zoutdeelen te bevatten en waartegen de groene plantluizen en kleine rupsen niet bestand zijn; in de tweede plaats zoude men het doen van berookingen kunnen te baat nemen; het is bekend, dat de inlander wanneer hij de walangsangiet in zijne velden ducht, langs de kanten 's namiddags vuren stookt, waarvan de rook opstijgende zich met de dauw vermengt en op het gewas ter nedervalt.

Deze bestrooijing met asch is tevens een goede mest voor den grond; dit behoort echter niet later te geschieden als van de tweede tot de vijfde maand of tot dat de planten bijna hebben uitgebloeid, en daarmede weder te worden aangevangen als de oogst reeds binnen is.

De berookingen daarentegen kunnen voortduren tot dat de vruchten volwassen zijn en op het bersten staan, en kan daartoe gebezigd worden het gedroogde onkruid van den tuin beneden den wind, in kleine hoopen op 8 voeten afstand gelegd, en dit des namiddags worden aangestoken.

Deze rook zich hechtende aan de bladeren, takken en stammen der boomen zal men vinden een krachtdadig middel te wezen tegen de hiervoren bedoelde kevers, rupsen en torren.

De katoen-plantagie op bosch- of glagagronden aangelegen zijnde, zoo behoort men in de derde maand na de planting een handvol asch aan den voet der stammen te strooijen en, in binnenlanden geplant hebbende, kan men ook zouten modder uit stilstaande poelen en moerassen daartoe gebruiken, (in eenige gedeelten van Noord-Amerika houdt men deze laatste bemesting zelfs voor het beste om de planten met meerder kracht te doen opschieten), en zulks de 7de maand herhalen; is de grond echter vruchtbaar genoeg, hetwelk de planten zelve aanduiden, zoo doet men zulks bij de eerste topping van het volgende jaar en men herhaalt zulks bij iedere topping, welke in het 2de en 3de jaar, om de 4 maanden, geschieden moet; men wende echter nimmer dierlijke mest of die van ontbonden planten op eenige katoensoorten aan; zij is dezelven niet alleen nadeelig maar doodelijk voor de plant, en men laat de katoentuinen ook nimmer met water overstroomen, het water heeft zulk een grooten invloed op deze plant zelve dat in vochtige jaren, waarin de plant het sterkste groeit, het minste en het grofste product verkregen wordt.

Negen à elf maanden na de plaatsing, valt de eerste pluk in; tegen dien tijd voorziet men zich van een goed droog en boven den grond verheven bamboezen of houten pakhuis, waarvan de wanden en de zoldering zoodanig voorzien zijn, dat zich geen de minste stof of vuilnis met de daarin te storten dons vermengen kan; het beste zoude dierhalve wezen om zoodanig pakhuis rondom en van boven met grof gevlogten pandan-matten te bekleeden, moetende dit pakhuis wijders in twee kamers verdeeld en voorzien zijn van twee kleine vensters, waardoor de plukkers hunne korven in het pakhuis kunnen uitstorten.

De beste tijd voor den pluk is van 12 tot 2 uren op den middag; vóór of na dien tijd moet het volk tot andere bezigheden gebruikt worden, als daar zijn het zuiveren van den pluk van den vorigen dag, het kloppen der gezuiverde katoen, het maken van bali-balis, waarop de katoen na de zuivering even uitgespreid moet worden, het tot draden spinnen van de beschadigde katoen om daarvan emballagiegoed te weven voor het pakken in balen, het vlechten van mandwerk en pandanmatten en dergelijke zaken meer, aan een katoenplantagie verbonden.

Ieder plukker moet worden voorzien van 2 bedekte mandjes, de eene voor de gave, de andere voor de beschadigde katoen en men bepale tevens aan elk hunner het getal reijen, die zij doorloopen moeten om in te zamelen, en dat van den eenen weg tot den anderen kan vastgesteld worden; ook behooren de plukkers slechts het dons nit de doppen te ligten en nimmer de vrucht met bolster en al af te plukken.

De successivelijk gevulde manden met gave katoen worden door het luik of venster in het pakhuis uitgestort, de beschadigde echter op eene bali-bali uitgelegd, het bruikbare gedeelte daarvan afgezonderd en afgescheiden van de gave, opgeschuurd.

Het sorteren der beschadigde katoen kan tot namiddagwerk bepaald worden, het van de pitten ontdoen en kloppen moet voor morgentaak gehouden worden, uithoofde dat die katoen tevens ook moet ontdaan worden van alle kleine stof en vuilnis, dat daarmede zoude kunnen vermengd zijn, als ook om die katoen, welke na het gele mogt overhellen te kunnen onderkennen en van dezelve af te scheiden.

Nadat de katoen van deszelfs pitten ontdaan is door een molen met zuilsgewijze of effen cylinders en niet door een molen met zaagsgewijze cylinders, zoo als bij de kortdradige katoensoorten plaats vindt en van de nog aanklevende vuilnis gezuiverd is, wordt dezelve op daartoe gemaakte bali-balis, waarvan de bamboezen latjes digt nevens elkander staan, gedurende een uur ter drooging gelegd en daarna geklopt.

Dit kloppen geschiedt ten einde die draden, welke door het passeren der cylinders van den molen, bij het ontdoen van de pitten, verbroken zijn geworden, daarvan te doen uitvallen en om de katoen luchtig, lenig en gelijk te doen zijn.

Bij dit kloppen, dat noch te ruw noch te lang en bij stil helder weder moet geschieden, opdat de wind geen stof daaronder menge, zuivert men dezelven verder van de weinige vreemde stof en vuilnis, die dezelve nog zou kunnen aankleven en na deze operatie kan de katoen die alsdan gezegd kan worden van de eerste kwaliteit te zijn, in balen geperst in den handel gebragt worden.

De fernambuco katoenboom, onbeperkt opschietende, bereikt op den ouderdom van 5 jaren de hoogte van 8 à 15 voeten, deszelfs stam heeft alsdan de dikte van [illegible] duimen doorsnede, deszelfs takken zijn in dezen staat zeer zwaar houtig nederhangende, de bladeren omgekruld en onaanzienlijk en de vruchten klein.

Door denzelven te toppen maakt de boom minder hout, minder takken en meerder bijspruiten aan deze hoofdtakken, en deze laatste zijn het, die men moet trachten te vermenigvuldigen, omdat ze den zetel zijn den jonge vruchten, hoe meer van deze laatsten men door toppen voortbrengen kan, hoe minder hout de boom zal hebben, doch daarentegen heeft ze meerder kracht tot [illegible] drijven van nieuwe krachtige loten en deze brengen door deze zelfde oorzaak alsdan ook grooter en volmaakter vruchten voort.

In Brazilie brengt de fernambuco-katoenboom na [illegible] grooten oogst slechts enkele bloemen voort; hier [illegible] Java bloeit en draagt ze zelfs den geheelen regentijd door, doch gedurende dezen tijd kan de boom geen enkele gave vrucht voortbrengen en men plukke dierhalve na half October ook niet meer, maar laat die welke dien tijd nog mogten komen vrij wegvallen en bepale zich eenlijk tot den oogst van Julij tot het midden van September.

Een volwassen gezonde katoenboom van deze soort werpt van het derde tot het zesde jaar van 2½ tot [illegible] ponden zuiver katoen af.

Bij aanplantingen in het groot moet men rekenen, dat voor elke duizend boomen een man benoodigd is voor het onderhoud van den tuin en het toppen, doch voor de landontginningen, bij den aanleg van de plantagie, 4 man per 1000 boomen.

Sommige katoenplanters in Brazilië, kappen het [illegible] en 7de jaar de boomen, na den oogst, op een voet van den grond af, ten einde dezelven geheel voor den volgenden oogst te vernieuwen; anderen vermeenen echter dat zulks niet noodig is als men behoorlijke zorg gedragen heeft voor het toppen en men, van tijd tot tijd, de oude tot hout gewoorden takken weg neemt om nieuwe loten aan den stam te doen ontspringen.

In alle gevalle beperke men den boom op de hoogte van 7 à 8 voeten.

Met het 9de jaar wordt de tuin niet langer onderhouden, maar een nieuwe aangelegd, en de katoenplanter zorgt daarom ook, dat voor elken uitvallenden tuin jonge vrucht gevende in de plaats treden.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 9 Julij 1853, No. 54.

Scheepsberigten.

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Julij	6	Nederlandsch	Z. M. stoomb. Suriname	luit. t/z. 1 kl. A. Schokker	Macasser	30 Junij	
»	—	»	Vriendschap	Schuchard	Samarang	3 Julij	van Ommeren, Rueb en co.
»	—	Nederl. Indisch	Blora	Holtz	Amboina	16 Junij	
»	7	» »	Kim Tekseng	Kwee Tjanseng	Indramayoe	4 Julij	
»	—	Nederlandsch	Ternate	Cars	Samarang		van Ommeren. Rueb & Co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Julij	7	Nederl. Indisch	stooms. Banda	Schmidt	Soerabaya.
»	—	Nederlandsch	Jonge Jan	van Hogenstaten	»
»	—	»	Pieter Corneles 't Hooft	Muntendam	Macao
»	—	Amerikaansch	Seneça	van Hagen	California
»	—	»	Torrant	Copps	Hongkong
»	—	Nederlandsch	van der Palm	Ogterop	Nederland
»	3	»	Loopuyt		»

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Junij	30	Zweedsch	Sir Robert Peel	Soron	Batavia		Cowes
Julij	1	Amerikaansch	Mars	Harressan	K. Walvisschen		
»	4	Engelsch	City Aberdeen	W. Leask	London	4 April	Hongkong
»	—	»	Aden	H. B. Testcher	Liverpool	17 Maart	»
»	—	»	Geffrard	Briard	»	19 »	Shanghai
»	5	»	Sea Witch	G. H, Heaton	London	19 »	»
»	6	»	Schah Schan	W. Johns	Singapore		Bombay
»	—	»	Ocean Ruim	P. Rees	Canton	1 Mei	Hamburg
»	—	Nederlandsch	Merwede	M. C. van Vreeland	Batavia	2 Julij	Nederl. via Samarang
»	—	»	Duiveland	S. C. Viersma	»	3 »	Padang
»	7	»	Anna	W. H. Cramer	Panaroekan	25 Junij	Dordrecht

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Schouwen	van Reede	Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Willem III *	van der Burg	Samarang	B. Kopersmit en co.
»	Vier Gebroeders	van der Meulen		»
»	Rembrandt van Rhyn *	B. Grivel	Nederland	Haager en Schuurman
»	Jacqueline en Elisa	de Haas	Tjilatjap	»
»	Dyonisia Catharina	Jaski	Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	Heilige Vincentius van Paulo *	Leeflang	Nederland	de Weerdt, Ruyl en co.
»	India	Ryken	Soerabaya	Reynst, en Vinju.
»	Prinses Marianna	Rietmeyer	Cheribon	»
»	Nagasaki *	Bunnemeyer		van Ommeren, Rueb en co.
»	Vriendschap	Schuchard		»
»	Ternate	Cars	Nederland	»
»	Maria Adriana	van der Held	Soerabaya	Jacomettie en Landberg
Nederl. Indisch	Generaal Chassé	Rehling	Australia	Paine. Stricker en co.
» »	Carolina	Graswinckel	Samarang	»
» »	Zeelust	Sech Talap	Singapore	Coulster
» »	Orestes	Jo Ago	China	
» »	Marzoek	Sech Soenkap	Soerabaya	Coulster
» »	Fathool Moebarak	Kasjan		
» »	Oey Sinjo	Kwik Samiang		
» »	Lachmadie	Sech Sahak	Indramayoe	Coulster
» »	Adrak Kool Hair	Koenin Moestaher	Samarang	
» »	Bacht Mastora	Said Alhabassy		
» »	Naim Balhair	Sech Fagie		
» »	Pasekan	Tan Pikgiok		
» »	Blora	Holtz		
» »	Kim Teksin	Kwee Tjangseng		
» »	Ellen	Lebert	Samarang	John Pryce en co.
» »	Fathoor Rachman	Said Asegaf		
» »	Jane Serina	Brodie		Adam en co.
» »	stooms. Ambon	Heugenholtz	Padang en Benkoelen	B. Kopersmit en co.
» »	Alnoer	Baharmoes	Samarang	Coulster
» »	Justina	Kemisch		Maclaine, Watson en co.
» »	stooms. Java	Worthington	Singapore	»
Engelsch	Jenny Lind	LLoyd	Hobart Town	»
»	Chandanagora	Edwards		»
»	Jane	Henderson	Australie	»
»	Isle of Skye	Cowes	Singapore	Pitcairn, Syme en co.
»	Glendaragh	And. White	Cork	»
»	Nemesis	Hamilton	Singapore	»
»	Derwent	Sardine	Port-Philip	Hunter, Houghton en co.
»	John Patchett	Stapelton	Sydney	»
»	James Turcan	Alister	Singapore	Martin. Dyce en co.
»	Candahar	Coss	Samarang	Metzendorf, Wilmans en co.
»	Leander	Johnston	Swan-rivier	W. Anderson, Tolson en Co.
Amerikaansch	Minstrel	Potter		Paine, Stricker en co.
Russisch	Sylphide	Idman	Nederland	»
Belgisch	Atalante	Veuts	Antwerpen	Busing, Schroder en co.
Deensch	Otto	Grounbeck	Cowes	Metzendorf, Wilmans en co.
Hamburgsch	Christiaan	Bender	Mrcassar	Bahre en Kinder

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Ambon:* de heeren *Lindgreen.* — *Edwurd.*
Met het N. I. schip *Vrindschap:* de heeren *Sassen* en *familie*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Banda:* de heeren *G. Muller*, — *T. N. G. Mersen Senn van Basel* en *familie.* — *Arie de Bruin*, en *Z. M, troepen.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Pecalongan per ned. ind. brik *Pasekan*, gez. Tan Pikgiok.

24 pic. tabak. *Lim Hoa.*
$946^{42}/_{100}$ pic. suiker. $426^{30}/_{100}$ do. do. 20 ps: led. ijzeren. gas vaten. *v. Ommeren. Rueb en co.*
2 corg, sarongs. 1 krandj. houtskolen. *Tan Pokson.*
4 st. wielen. *Oeij Tiangdjoen.*

Van Samarang per ned. ind. bark *Ellen*, kapt. Lebert.

20 st. chin. doodkistplanken 380 do. kleine balken. 909 do. duigen. 86 do. planken. 411 do. balken. *John Pryce en co.*

Van Rembang per ned- ind. bark *Fathoor Rachman*, gez. Said abdul Rachman bin. Segaf.

Gouvernement. zout.

Van Soerabaya per ned, ind. stooms. *Ambon*, kapt. Bergner.

2 kn. java sigaren. 39 kistj. siropen. *Berne.*
1 kt. java sigaren. *Tan Yang.*
1 pak sigaren. 4 kn. bitter. 4 kistj. do. 1 pak brillen. *A. Pons.*
4 kn. suikerriet. stekken. *v. Ommeren. Rueb en co:*
32 pic, wortelhout. *Order.*
10 ks. mostard. *Burth. Mijrtle en co.*
10 pic. aardewerk. *Adam en co.*
3 kn doeken. *Martin Dyce en co.*
1 pak sigaren. *MacLaine. Watson en co.*

Van Amboina per ned. ind. bark *Blora* kapt. Holtz.

1 kistj. keukenstroop. 2 kn. spiegels. 1 stel schilderijen. 3 vs. boter. 4 vn. meel. $4^{33}/_{100}$ pic. notenmuscaat. 1 do. foelie. 8 st. planken. 5 do. balkj. 34 do. planken. $2^{17}/_{100}$ pic. notenmuscaat, $6^{70}/_{100}$ do. do. 24 fleschen. olie teiten. *Order.*

Uitvoer.

Naar Macao per ned. schip *Pieter Cornelis Zoon 't Hooft* kapt. Muntendam.

1110 ton steenkolen. *aan boord geb. lad. v. Nederland.*

Naar Hongkong per Aamrik. schip *Torrent* kapt. J. Copp.

4225 pic. rotting. *N. H. M.*
450 keld. genever. 2 vaten bier. *Tiedeman en v. d. Burg.*
1 baal polemieten. *de Weerdt. Ruyl en co.*
50 pic. koffij. 19 legg. arak. *Hunter Houghton en co.*
100 keld. genever. *v. Ommeren, Rueb en co.*
80 vn. zwavel, *Metzendorff, Wilmans en co.*

Naar Rotterdam via Soerabaya per ned. schip *Jonge Jan* kapt. Hoogenstraaten.

350 pic. tin. *N. H. M.*

Naar Samarang per ned. ind. bark *Jatie Liong* kapt. de Wolff

50 kn. benzoin. 8 pic. bladkoper. 3000 st. goenie zakk. 14 kn. ... dapollams. *Lim Hoa.*

Naar Indramaijoe per ned. ind. bark *Lachmadie* gez. Sech Sahi bin avat bin Sakak.

28 kn, manufact. 3 do. provis. 5 do. kramerijen. 2 do. jagtgewe... 30 ks. rijnwijn. gebr. *Roselje en co.*
50 do. wijn. *Campredon.*
1 ton jarak olie. 1 kt. wijn. 4 vs. boter. 1 md. seltserwater, 8 ... provis. en dranken. 1 pak boeken. 1 do. ijzerwerk. 2 mn. bloe... kool. 1000 led. zakk. 2 kn. ijzerwerk. 2 vn. wijn. 2 ps. chin. p...ten. *Tiedeman en v. d, Burg.*
5 kn. chitsen. 19 roll, zijde goederen. 55 doz. eur. doeken. 3 r... arab ginghams. 2 pakj. eur. passement. 4 ℔. do. gouddraad ... pakj. naaigaren. $2^1/_2$ roll. laken. 3 do. everlast. 15 doz. tabakdo... 18 do. slooten. 6 riem papier. 30000 ps. naalden. 20 pr. eur. scheermessen. 20 st. roode katoen. 15 do. eur. longcloths. 4 ... do. sarongs. 1 kt. kaijoe poetie olie 1 kalbas ghie. 1 pak. 3 lampen. 10 pic. dadels. *Sech aboe Bakar Jubidie.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING

UITSLAG DER JONGSTE VERKIEZINGEN

VAN LEDEN VOOR DE

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Nummers.	Kiesdistrict.	Getal der stemgeregtigden.	LEDEN DER ONTBONDEN KAMER.	Ingekomen geldige stembilletten.	NIEUW GEKOZEN LEDEN.	Verkregen meerderheid.	HERSTEMMINGEN.	Verkregen stemmen.
1	Groningen.		S. Blaupot ten Cate.	867	S. Blaupot ten Cate.	557		
2	Zuidhorn.	1480	G. Reinders.	598	G. Reinders.	382		
3	Appingadam.		J. F. Zijlker.	1533	J. F. Zijlker.	880		
			R. Westerhoff.		Dr. R. Westerhoff.	1087		
4	Assen.	2299	Mr. L. graaf van Heiden Reinestein.	1143	Mr. L. graaf van Heiden Reinestein.	723		
			Mr. P. van der Veen.				Mr. P. van der Veen.	524
							Mr. H. Vos.	369
5	Leeuwarden.		Mr. J. Dirks.	1756	Mr. J. Dirks.	1293		
			Mr. S. A. Verwey.		Mr. J. Bieruma Oosting.	1158		
6	Sneek.		Mr. H. W. Huguenin.	1785	Jhr. Mr. W. E. Engelen.	1163		
			Mr. A. F. Jongstra.		Mr. C. Sleeswijk Vening.	1149		
7	Dokkum.		J. T. ter Bruggen Hugenholtz.	991	J. T. ter Bruggen Hugenholtz.	524		
8	Steenwijk.		J. A. de Fremery.	926	Mr. J. van Lennep.	500		
9	Zwolle.	2659	Mr. B. W. A. E. bar. Sloet tot Oldhuis.	2030			Jhr. Mr. W. L. F. C. van Rappard.	869
							Mr. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis.	735
			Mr. G. Groen van Prinsterer.		Mr. G. Groen van Prinsterer.	1224		
10	Almelo.		Mr. M. J. de Man.	1392	Mr. M. J. de Man.	805		
			Dr. W. R. baron van Hoëvell.		Dr. W. R. baron van Hoëvell.	777		
11	Deventer.	1331	Jhr. C. A. Storm van 's Gravesande.	986			Mr. J. R. Thorbecke.	431
							Jhr. C. A, Storm van 's Gravesande.	420
12	Zutphen.	2290	C. A. E. A. bar. van Panhuys.	1925	W. A. baron Schimmelpennick v. d. Oije.	1090		
			Mr. W. H. Dullert.		Mr. J, J. L. van der Brugghen.	1089		
13	Arnhem.	2260	W. baron van Lijnden.	2248	W. baron van Lijnden.	1608		
			Æ. baron Mackay.		Æ. baron Mackay.	1602		
14	Nijmegen.		Jhr. J. A. C. A. van Nispen van Sevenaer.	2207	Jhr. J. A. C. A. van Nispen van Sevenaar.	1424		
			Jhr. G. E. G. C. K. Dommer v. Poldersveldt.		Jhr. G. E. G. C. K. Dommer v. Poldersveldt.	1430		
15	Tiel.		Mr. J. J. L. Leemans.	1098	Mr. J. M. de Kempenaer.	721		
16	Amersfoort.	2578	Mr. A. W. Engelen.	2436			Mr. J. M. de Kempenaer.	1102
							M, A. W. Engelen.	975
			Mr. S. van Walcheren.		Mr. J. F. baron Reede van Oudshoorn;	1393		
17	Utrecht.		Mr. J. K. van Goltstein.	1944	Mr. J. K, baron van Goltstein.	1843		
			Mr. E. C. U. van Doorn.				Jhr. Mr. H. A. M. van Asch van Wijck.	952
							Jhr. Mr P. A. M. van Oosthuyse van Rijcke- (vorsel van Rijzenburg.	527
18	Hoorn		Mr. A. S. van Nierop.	2305			Mr. A. S. van Nierop.	1032
							J. Donker, Hz.	659
			Mr. Jhr. D. van Akerlaken.		Jhr. Mr. D. van Akerlaken.	2114		
19	Alkmaar.	2802	J. J. Rochussen.	1950	J. J. Rochussen.	1506		
			S. A. de Morasz.		Jhr. Mr. C. van Foreest.	1296		
20	Haarlem.	1286	Mr. W. H. van Voorst.	909	Mr. W. H. van Voorst.	576		
21	Amsterdam.	3723	Mr. M. H. Godefroi.	2380	Mr. M. H. Godefroi.	2143	H. Stolte.	114[illegible]
			H. Stolte.		S. R. van Franck.	1427	Prof. J. Bosscha.	10[illegible]
			Mr. J. Heemskerk, Bz.				Mr. J. Heemskerk, Bz.	87[illegible]
			Mr. F. A. van Hall.				J. C. Baud.	96[illegible]
			Mr. H. Provó Kluit.				Mr. P. P. van Bosse.	90[illegible]
							J. C. Rijk.	87[illegible]
22	Leiden.	2629	Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest.	2198	Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest.	1388		
			P. H. bar. Taets van Amerongen tot Nate- [wisch.		P. H. baron Taets van Amerongen tot Na- (tewisch.	1349		
23	Gouda.	2945	Mr. M. G. van der Linden.	2388	Jhr. Mr. W. M. de Brauw.	1631		
			Mr. L. Metman.		Mr. G. Groen van Prinsterer.	1555		
24	Delft.	2486	Mr. K. A. Poortman.	2111	C. Hoekwater.	1148		
			Mr. W. Wintgens.		Mr. W. Wintgens.	1442		
25	Rotterdam.	1783	J. C. Baud.	1426			J. C. Baud.	70[illegible]
							Mr. P. P. van den Bosse.	64[illegible]
			Jhr. Mr. W. T. Gevers Deijnoot.				Mr. A. Hoynck van Papendrecht.	61[illegible]
							J. C. Rijk.	58[illegible]
26	's Gravenhage	2079	Jhr. W. Boreel van Hogelanden.	1476	Jhr. W. Boreel van Hogelanden.	980		
			Mr. P. C. Schooneveld.				J. C. Baud.	56[illegible]
							Mr. J. P. P, baron van Zuylen van Nyevelt.	44[illegible]
27	Dordrecht.	2153	Mr. A. G. de Raadt.	1475	Mr. J. D. van der Poel.	744		
			Mr. P. Blussé van Oud-Alblas.		Mr. P. A. Sander.	779		
28	Gorinchem.	1509	C. Schiffer.	1154			Mr. P. J. Elout van Soeterwoude.	5[illegible]
							C. Schiffer.	[illegible]
29	Middelburg.		Mr. J. J. Slicher v. Domburg.	1609	Mr. J. J. Slicker v. Domburg.	846		
			Mr. D. van Eck.				Mr. C. E. Vaillant.	7[illegible]
							Mr. D. van Eck.	7[illegible]
30	Goes.		P. J. Bachiene.		Mr. J. J. van Deise.	508		
31	Zierikzee		Mr. S. H. Anemaet.				Mr. S. H Anemaet.	
							Mr. J. F. Schuurbeque Boeije.	
32	Breda.	3351	Mr. L. D. Storm.	2328	Mr. J. E. Thorbecke.	1582		
			Mr. A. Meeussen.		Mr. A. Meeussen.	1722		
33	Tilburg.	2965	Mr. C. C. A. Beens.	1922			Mr. C. C. A. Beens.	8[illegible]
							Mr. P. Hollingerus Pijpers.	4[illegible]
			Mr. F. J. Jespers.				Mr. F. J. Jespers.	[illegible]
							Mr. E. Borret.	[illegible]
34	Eindhoven.	1990	J. F. van der Heyden.	1561			J. F. van der Heyden.	7[illegible]
							Mr. P. van den Heuvel.	[illegible]
			Mr. J. B. Bots.		Mr. J. B. Bots.	967		
35	Maastricht.		Mr. P. F. E. Wintershoven.	1029	Mr. P. F. E. Wintershoven.	748		
			Mr. K. L. de Limpens.		Mr. J. R. Thorbecke.	808		
36	Roermond.		M. P. L. de Lom de Berg.	1109	M. P. L. de Lom de Berg.	647		
			J. J. A. van Wijlick.		M. M. P. H. Strens.	705		
37	Boxmeer.		Mr. J. B. J. Hengst.	289	Mr. J. B. J. Hengst.	732		
38	's Hertogenb.	2779	Mr. J. L. Luyben.	2007	Mr. J. L. A. Luyben.	1150		
			Dr. J. H. H. de Poorter.				Dr. J. H. H. de Poorter.	
							Mr. J. R. Thorbecke.	

Van de 68 leden waaruit de Tweede Kamer, volgens de wet, is zamengesteld, hebben er zich na hare ontbinding drie niet verkiesbaar gesteld, zijnde de heeren mr. *F. A. van Hall*, tot minister van buitenlandsche zaken, de heer *E. C. M. van Doorn*, tot ministerie van financien en de heer mr. *H. Provó Kluit*, tot burgemeester van Amsterdam benoemd; terwijl inmiddels de heer mr. *P. C. Schooneveld* is overleden. Het getal oude leden bestond dus uit 64. Van dit getal zijn er bij de eerste stemming 30 dadelijk weder ingekozen. Van de overige 34 zijn er nog 15, waarover herstemmingen moeten plaats hebben.

Het getal gekozen leden die in de ontbonden Kamer geene zitting hadden, bedraagt nu 17 en daaronder twee van de vier afgetreden ministers, terwijl over de twee overige, de heeren mr. *J. P. P.* baron *van Zuylen van Nyeveldt*, te 's Hage, en mr. *P. P. van Bosse*, te Amsterdam en te Rotterdam, moet worden overgestemd.

Het getal leden, oude en nieuwe, dat bij de eerste stemming gekozen is, bedraagt 49, zoodat het getal herstemmingen 19 bedraagt. Het eerste getal [illegible] echter met twee verminderd worden, omdat de h[illegible] mr. *J. R. Thorbecke* en mr. *G. Groen van P[illegible]terer* beide in twee districten gekozen zijn en zij slechts voor een zitting mogen hebben; zoo[illegible] ook twee nieuwe keuzen zullen moeten plaats g[illegible] Behalve deze dubbele verkiezing, moet er [illegible] heer *Thorbecke* nog tweemaal overgestemd w[illegible] als te Deventer en 's Hertogenbosch.

De herstemmingen en nieuwe stemmingen [illegible] plaats hebben op den 31sten dezer maand.